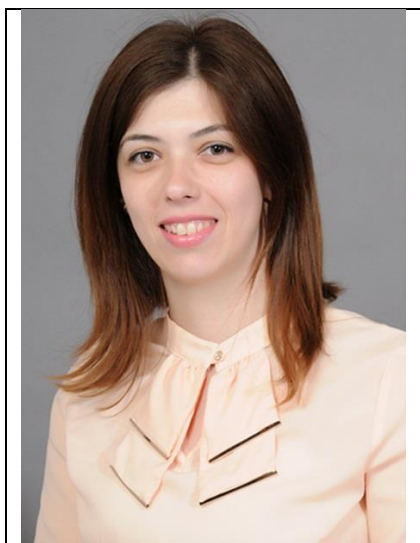

1. LIČNI PODACI

a. IME I PREZIME
Marijana Obrenović

b. ADRESA

c. TELEFON

d. E-MAIL ADRESA
majaaa86@gmail.com

e. ZVANJE
Diplomirani psiholog

2. RADNO MJESTO

a. Naziv ustanove:	JU Osnovna škola „Sveti Sava“
b. Adresa:	Nemanjina bb Foča
c. Telefon:	058/221-390; 058/220-262
d. Posao koji obavljate:	Školski psiholog
e. Razred ili uzrast djece sa kojom radite:	6-15 godina
f. Godine staža:	7

3. MOJA PEDAGOŠKA UVJERENJA

Rad psihologa u školi ne bi trebalo da se zasnje na pukom „kancelarijskom“ poslu. Da bi se učenici približili psihologu, kao i psiholog njima, smatram da je za to neophodno provoditi zajedničko vrijeme u osmišljavanju psiholoških pristupa učenicima, koji ih neće stigmatizovati u smislu da se „kod psihologa ide samo po kazni, tj. u kaznionicu“. U vaspitno-obrazovnom sistemu nije dovoljno djecu staviti samo u pasivnu ulogu i samo očekivati njihovo prilagođavanje sistemu, radu škole, već je neophodno osluškivati i njihove potrebe, interesovanja, težnje, snove...prilagođavati se njima c ciljem stvaranja saradničkog odnosa prožetog razumijevanjem i podrškom i tada će rezultati međusobnog rada i saradnje biti efikasniji.

4. INOVATIVNA PRAKSA

NASLOV/NAZIV:

NAGRADA ZA
INOVATIVNE
NASTAVNIKE

	Psihološki pristup promociji rada psihologa i vršnjačke edukacije kroz rad sekcije „Mali savjetnici“
KRATAK OPIS PRAKSE (do 200 riječi - jedan paragraf):	Sekcija „Mali savjetnici“ podrazumijeva rad sa učenicima i njihovo uključivanje u vršnjačku edukaciju putem različitih detaljno osmišljenih aktivnosti. Suština rada same sekcije, a ujedno i vršnjačke edukacije se odnosi na izbor tema koje učenici biraju (zavisno od uzrasta, interesovanja), uz određene sugestije i smjernice psihologa, ali njihova realizacija je osmišljena s ciljem usmjeravanja i uticaja na određene segmente ličnog, školskog i socijalnog razvoja i napretka. Kroz rad sekcije trudili smo se da utičemo na razbijanje, još uvijek postojećih, predrasuda prema radu psihologa u školi. Ukoliko je psiholog i dalje „tamo neka teta u kancelariji“, takva predrasuda ostaje i dalje „da živi“. Ali druženjem sa djecom, upoznavanje djece sa svojim radom, osmišljavanjem i realizacijom aktivnosti kroz vršnjačku edukaciju, djeci postaje jasnija uloga psihologa i taj međusobni odnos postaje otvoreniji, slobodniji. Isto tako, učenici su unaprijedili svoje komunikacijske kompetencije, opustili su se i slobodnije su iznosili svoje mišljenje i stavove o određenim temama. Kroz rad sekcije, dobila sam svoje saradnike i sa njima razvila odnos međusobnog poštovanja i povjerenja, što i njima i meni olakšava svakodnevni rad u školi.
KATEGORIJA (Molim Vas da označite odgovarajuću kategoriju)	Kategorija 5 – stručni saradnici / ce na svim nivoima odgoja i obrazovanja

DETALJAN OPIS:

POLAZIŠTA (*Šta je prethodilo opisanoj praksi; kako je i zašto došlo do primjene opisane prakse?*)

Na početku svoje radne karijere primijetila sam da su učenici, roditelji pa čak i pojedini nastavnici imali određene predrasude o radu psihologa u školi. Istina, niko od njih nije ni imao mogućnost da se upozna sa radom psihologa u školi, pošto u našoj školi, prije mog zaposlenja, nije postojalo radno mjesto psihologa. Najčešće prisutno mišljenje je bilo da se kod psihologa dolazi u slučaju psihičkih poteškoća, po kazni za nedolično ponašanje, zbog nediscipline na času da se učenik odmah pošalje psihologu kako bi se njegovo ponašanje dovelo u sklad sa poželjnim ponašanjima i slično. Kao novi radnik škole, na početku sam se odlučila i za dodatni rad sa djecom u okviru njihovih časova odjeljenjskih zajednica i predstavljanje djeci uloge psihologa u školi. Tokom realizacije časova odjeljenjskih zajednica koji su se odnosili na psihološke teme vezane za mentalno zdravlje, primijećeno je da su učenici djelimično promijenili shvatanje uloge psihologa u školi, ali ipak to nije bilo dovoljno da se opšta slika promijeni. Radeći sa grupom učenika, školske 2017/2018.godine u vezi sa određenim konkursom koji je u to vrijeme bio raspisan (aktuelan), rodila se ideja za nastankom sekcije malih psihologa. To su učenici sa oduševljenjem prihvatili i tako je krenula sa radom naša sekcija. Osmišljavanje sekcije i početak njenog rada usmjerio se na razvijanje svijesti kod učenika o potrebi psihologa u radu sa njima, kao i o „razbijanju“ predrasuda o posjetama psihologu. I tako je nastala sekcija pod nazivom „Mali savjetnici“. Naziv sekcije govori o tome da su i sami učenici u ulozi „savjetnika“, pomagača i edukatora po izabranim temama.

CILJ I ŽELJENI ISHODI (*sa kakvim ciljem ste realizovali navedenu praksu; šta ste željeli postići*)

Cilj rada sekcije je bio približavanje psihologa djeci, osluškivanje njihovih potreba, razvijanje kritičkog mišljenja i slobode mišljenja bez osude, uvažavanje njihovih ideja za realizacijom određenih tema koje su i sami birali, zavisno od uzrasta učenika, njihovih interesovanja, težnji. Kroz osmišljene ideje, aktivnosti pa čak i kroz zajedničko druženje na sastancima sekcije, željela se postići sloboda ophođenja prema psihologu, razvijanje

FORMULAR ZA PRIJAVU /NAGRADA ZA INOVATIVNE NASTAVNIKE/CE 2019.

komunikacijskih vještina, usvajanje socijalnih vještina, sticanje samopouzdanja i samopoštovanja kroz javne nastupe i oslobađanje od straha i treme koje su djeci donosila javna obraćanje.

DETALJAN OPIS REALIZACIJE (*Opis postupaka i koraka u realizaciji. U tekstu naznačite naziv i broj priloga koji se odnosi na taj segment/fazu realizacije.*)

Ideja o nastanku sekcije javila se sasvim spontano. Manji broj učenika, njih oko deset, prijavio se na konkurs sa temom „Nije faca ko hejt baca“, a čiji je cilj bio kreiranje različitih multimedijalnih sadržaja koji će imati funkciju prevencije vršnjačkog nasilja (konkurs u organizaciji Mikrokreditnog društva „Mikrofin“). Jedan od uslova konkursa je bio da učenici imaju mentora-nastavnika sa kojim će raditi na materijalu kojim će se prijaviti na konkurs. Učenici su me pitali za mentorstvo, te sam rado prihvatila njihov prijedlog. Tom prilikom, učenici su snimili video spot koji govori o uticaju virtuelnog doba, sukobima među učenicima, o uticaju društvenih mreža na odnos među vršnjacima, ali i o prevazilaženju sukoba, razumijevanju, prihvatanju drugih i prijateljstvu, a sav proces nastanka video spota bio je prožet smijehom, druženjem, radom i ispunjavanjem zadataka. ([MarijanaObrenović_prilog01](#))

Po završetku prijave na konkurs, rodila se ideja o nastanku sekcije, što su učenici rado prihvatili. Naziv sekcije koji smo zajednički osmislili „Mali savjetnici“ govori o tome da su i sami učenici u ulozi „savjetnika“, pomagača i edukatora po izabranim temama. Učenici su čak osmislili i svoj simbol i slogan na kreativan način. Munje predstavljaju probleme, a oni, mali savjetnici, su zvijezda vodilja i pomoć u rješavanju određenih problema. Simbol je bio vidno istaknut na oglasnoj tabli psihologa, ispred kancelarije. ([MarijanaObrenović_prilog02](#)). Zatim su uslijedile pripreme i realizacija radionica na temu „Nenasilna komunikacija i aktivno slušanje“ gdje se sa „Malim savjetnicima“ prvo vježbao radioničarski rad, a potom su oni, u ulozi vršnjačkih edukatora, podučavali učenike ostalih odjeljenja o važnosti aktivnog slušanja, razumijevanja drugoga i o važnosti dosljednog prenošenja informacija. Kroz zajedničke radionice, učenici su se zabavljali i učili jedni od drugih. ([MarijanaObrenović_prilog03](#))

Broj učenika se u školskoj 2018/2019. godini povećao tako što je data mogućnost i drugim učenicima (predmetne nastave) da se uključe u rad sekcije. Na osnovu prijavljenih učenika, napravljene su grupe „Malih savjetnika“, zasebno po odjeljenjima, tako da su sve grupe imale odgovarajući termin sastanaka, a realizacija aktivnosti je tekla prema dogovaranim planovima. Teme za realizaciju su pretežno birali sami učenici kao i načine realizacije, uz određene sugestije psihologa, vrijeme održavanja isplaniranih tema smo zajednički prilagođavali i dogovarali. Tako su se tokom godinu i po dana, realizovale različite teme i radionice.

Dječiju nedjelju smo obilježili pod sloganom „Vjerujem u sebe“ gdje su učenici po grupama realizovali zanimljive radionice na teme samopouzdanja i samopoštovanja. Učenici su tom prilikom naučili da im odgovor na pitanje, kada se pogledaju u ogledalo, „Da li je ovo nešto najvrijednije za mene“, bude potvrđan. ([MarijanaObrenović_prilog04](#))

Zatim su uslijedile aktivnosti poput podučavanja mlađih učenika disciplini i lijepom ponašanju koje su realizovali „Mali savjetnici“ VI₂ odjeljenja za učenike I₂ razreda, a na temu „Prihvatljivo i neprihvatljivo ponašanje“. Tema je realizovana kroz likovnu radionicu i kroz igranje uloga. U likovnoj radionici, učenici I₂ razreda su imali zadatak da prepoznaju na crtežima prihvatljiva i neprihvatljiva ponašanja, te da prihvatljiva ponašanja oboje, dok su kroz igranje uloga, učenice iz sekcija pokazivale različite situacije koje su takođe bile podijeljene na prihvatljive i neprihvatljive. Na osnovu toga su učenici I₂ razreda imali zadatak da sami osmisle slične situacije i da ih kroz igranje uloga predstave u prihvatljivom obliku. ([MarijanaObrenović_prilog05](#))

Ista grupa „Malih savjetnika“ je za svoje vršnjake pripremila temu „Pubertet i adolescencija“ koju su realizovali u svim odjeljenjima VI razreda. Kroz rad sekcije, a i kao vršnjački edukatori, dobili su odgovore na pojedina pitanja koja se odnose na razvojnu fazu i promjene, a koji su im ranije bili manje poznati. ([MarijanaObrenović_prilog06](#))

FORMULAR ZA PRIJAVU /NAGRADA ZA INOVATIVNE NASTAVNIKE/CE 2019.

U pretprazničnom periodu, „Mali savjetnici“ VII₃ razreda su izradili prezentaciju o opasnostima od upotrebe pirotehničkih sredstava koju su ujedno i realizovali za sva odjeljenja V, VI i VII razreda, a uz to su i anketirali učenike tih odjeljenja o korišćenju pirotehničkih sredstava. Na osnovu primijenjene ankete, dobili su podatke da značajan broj djece koristi pirotehnička sredstva, tj. petarde. Ipak su ih drugari iz sekcije savjetovali da petarde nisu igračke, te da pirotehnika nije sredstvo za zabavu i nije bezazlena razododa. S tim u vezi, skrenuli su im pažnju da bi trebali biti odgovorniji kako prema sebi, tako i prema svojoj okolini.

([MarijanaObrenović_prilog07](#))

Potom su učenici realizovali više debata u različitim odjeljenjima, a sve s ciljem razvijanja kritičkog mišljenja kod učenika i slobode iznošenja svog stava, kao i primjerenog prihvatanja konstruktivnih kritika. Tako su se realizovali časovi odjeljenjske zajednice sa različitim temama za debate, gdje su učenici posjećenih odjeljenja, ulazili u rasprave i traženja argumenata za odbranu svog stava. Jedan od kriterijuma odabira „pobjednika“ debata, bila je i procjena nastavnika srpskog jezika, sa kojima smo sarađivali prilikom realizacije ovih časova. Nastavnici su vrednovali jezičko -stilsko izražavanje učenika, a ne samo taksativno navođenje argumenata. Neke od tema su : ZA knjigu, a PROTIV kompjutera / ZA kompjuter, a PROTIV knjige; ZA kupovinu putem interneta, a PROTIV kupovine u prodavnicama / ZA kupovinu u prodavnicama, a PROTIV kupovine putem interenta; ZA prirodu i otvoren prostor, a PROTIV zatvorenog prostora/ ZA zatvoren prostor, a PROTIV prirode i otvorenog prostora; ZA grad, a PROTIV sela / ZA selo, a PROTIV grada... ([MarijanaObrenović_prilog08](#))

Učenici su htjeli nešto više saznati o strahu i tremi, tako da su „Mali savjetnici“ VII₁ razreda kreirali prezentaciju o strahu i tremi, uz sugestije psihologa, koju su predstavili drugim odjeljenjima. Kroz realizaciju ove teme, neki do njih su se oslobodili i svojih strahova, a i druge učenike su podstakli da o svojim strahovima otvoreno razgovaraju i pokušaju se suočiti sa istima i pobijediti ih. ([MarijanaObrenović_prilog09](#)) Takođe, učenici VII₁ razreda su anketirali prolaznike, koji imaju djecu njihovog uzrasta o tome na koji način se ponašaju prema djeci koja su u adolescenciji, te su na sastanku analizirani stavovi i mišljenja prolaznika. Kroz navedenu aktivnost su se naučili procesu dobijanja informacija anketiranjem, kao i značaju dobijenih mišljenja na osnovu stavova samih ispitanika. Zatim su uporedili stavove sugrađana sa stavovima svojih roditelja i njihovog ophođenja prema njima. I na taj način se stvarao odnos povjerenja, te mogućnost iznošenja svojih zapažanja bez osude, uvidjevši da se određena problematika javlja i u ostalim porodicama i odnosima između roditelja i djece. Učenici su toliko uživali u anketiranju da je i prilikom realizacije ostalih aktivnosti bilo prijedloga za primjenu anketa. ([MarijanaObrenović_prilog10](#))

Dio učenika je pripremio prezentaciju i ispitivanje stavova učenika VIII₃ razreda o isticanju materijalnih vrijednosti i razlika. Kroz zanimljive i vrlo poučne citate o istinskim humanističkim vrijednostima u odnosu na materijalne, učenici su sugerisali na njihovo njegovanje kao temeljnih vrijednosti na kojima počiva čovječanstvo, a ne na stvaranju materijalnih razlika isticanjem bogatstva kao moralne vrijednosti (npr. „Biti zadovoljan onim što se ima, najveće je bogatstvo“). ([MarijanaObrenović_prilog11](#))

Za bolju pripremu učenika V razreda za predmetnu nastavu, pobrinuli su se „Mali savjetnici“ VIII₃ odjeljenja prethodne školske godine, a učenici VI₂ odjeljenja tekuće školske godine (aktivnost je realizovana dvije godine zaredom). Prve godine mali savjetnici su mlađe drugare kroz opušten razgovor upoznali sa zahtjevima predmetne nastave, a druge godine ovom procesu se pristupilo mnogo organizovanije. Prvo su članovi sekcije iz VI₂ odjeljenja podijelili pozivnice direktoru, pedagogu, bibliotekarima i nastavnicima, koji će predavati nastavne predmete učenicima u VI razredu. Zajedničko druženje učenika V razreda sa učenicima VI₂ razreda sekcije „Mali savjetnici“ i nastavnika koji su se predstavili učenicima organizovano je u fiskulturnoj sali naše škole, a na pozive su se odazvali nastavnice i nastavnici francuskog jezika, engleskog jezika, demokratije i ljudskih prava, pravoslavne vjeronauke, istorije i srpskog jezika, a prisustvovali su i direktor i pedagog škole. Cilj ovog druženja je bio pružanje podrške učenicima na prelazu iz razredne u predmetnu nastavu, kako bi se učenici lakše i bolje pripremili za nastupajući period. „Mali savjetnici“ su upoznali drugare o organizaciji nastave, o nastavnim predmetima u VI razredu, a takođe su im uputili i korisne savjete prilikom usvajanja

FORMULAR ZA PRIJAVU /NAGRADA ZA INOVATIVNE NASTAVNIKE/CE 2019.

gradiva, a i primjerenog ponašanja. Prisutni nastavnici su se takođe predstavili učenicima V razreda, upoznali ih o predmetu koji će im predavati kao i o sadržaju svog nastavnog premeta za VI razred. Takođe, učenici V razreda su imali priliku da pitaju drugare i nastavnike sve što ih je zanimalo vezano za predmetnu nastavu, na šta su im rado odgovorili. Druženje su propratili i vrijedni članovi medijske sekcije, koji su fotografisali događaj, a potom i prikupili mišljenja i utiske pojedinih učesnika ovog druženja, što je prezentovano u „Dječijem dnevniku“ koji oni realizuju. ([MarijanaObrenović_prilog12](#))

Saradnja: Tokom realizacije aktivnosti, mali savjetnici i ja smo sarađivali sa mnogima nastavnicima, prije svega odjeljenjskim starješinama pojedinih odjeljenja i učiteljicama. Takođe, sarađivali smo i sa psiholozima u drugim ustanovama, te smo se kroz posjete Srednjoškolskom centru i Domu zdravlja- Centru za mentalno zdravlje, upoznali sa time šta rade psiholozi i u drugim ustanovama. ([MarijanaObrenović_prilog13](#))

Takođe, ostvarila se i saradnja sa Ombudsmanom za dječija prava, sa kojom su „Mali savjetnici“ realizovali predavanje u JU OŠ „Veselin Masleša“ u PO Brod na Drini na temu „Da li znamo šta je nasilje“. ([MarijanaObrenović_prilog14](#))

Sarađivali smo i sa Servis centrom za pomoć osobama sa teškoćama u razvoju „Tračak nade“ učešćem u zajedničkoj radionici povodom dana ljubavi. ([MarijanaObrenović_prilog15](#))

Osim kao vršnjački edukatori, u narednom periodu planiramo da se učenici isprobaju i kao edukatori za roditelje, tako što će pripremiti određene teme koje će realizovati na roditeljskim sastancima. A takođe je u toku školske 2019/2020. godine, kroz rad sekcije, planirana izrada „Dječijeg memoranduma nastavnicima“ kroz sistematičan pristup, tj. sveobuhvatnije prikupljanje stavova učenika o međusobnim odnosima između učenika i nastavnika.

Cilj rada sekcije u narednom periodu biće i uključivanje učenika u rad sekcije za koje se procijeni da su u riziku, a na osnovu primjene Programa „Referalni mehanizam podrške djeci u školama Republike Srpske“, koji implementira Republički pedagoški zavod. Tako da će se rad sekcije osmisлити i kao jedan od resursa za pružanja posredne podrške za takve učenike, na jedan diskretan način.

Sastanci sekcije će se realizovati i u prostorijama „Sobička“- višenamjenske prostorije za učenika koji je sa radom počeo početkom školske godine, te će se i na taj način izbjeći „kancelarijski“ pristup u radu sa učenicima, a samim tim će i rad u njihovoj omiljenoj prostoriji biti prijatniji.

EFEKTI; POSTIGNUTI REZULTATI *(Koje ste rezultate postigli? Kako to znate i čime možete potkrijepiti?)*

Kroz rad sekcije „Mali savjetnici“, učenicima je približena uloga psihologa u školi, tako što su stekli slobodniju komunikaciju u obraćanju psihologa, što je primijetno kod učenika koji su pohađali sekciju ili odjeljenja iz kojih su učenici pohađali sekciju, u odnosu na druga odjeljenja i učenike. Naučili su da se o određenim temama može otvoreno razgovarati, bez osude i uviđanjem da se i kod drugih učenika slično ispoljavaju određeni stavovi, ponašanja, emocije. Pojedini učenici su isticali da s nestrpljenjem očekuju iduće sastanke „Malih savjetnika“. Takođe su isticali da su im „Mali savjetnici“ pomogli u rješavanju konfliktnih situacija, emocionalnog reagovanja i samokontrole. I roditelji pojedinih učenika su uvidjeli uticaj sekcije na njihovu djecu, jer su u razgovoru sa njima primijetili pozitivan uticaj u njihovim stavovima, samopoštovanju i samopouzdanju. Takođe su i pojedine odjeljenjske starješine izjavile da je sekcija pozitivno uticala na učenike koji su je pohađali iz njihovog odjeljenja, u smislu prohvatanja različitih sugestija za ponašanje, razvoj samopouzdanja pojedinih učenika, razvoj kritičkog mišljenja. Među učenicima se razvijao timski rad i saradnja. Čak su pojedini učenici uključivali i druge učenike, kako u sekciju, tako i u samostalni rad sa psihologom, jer su uvidjeli održane poteškoće sa kojima su se suočavali njihovi drugari pa su im na taj način poželjeli pomoći, što je itekako istaklo njihovu brigu o drugima i razvoj

NAGRADA ZA
INOVATIVNE
NASTAVNIKE

FORMULAR ZA PRIJAVU /NAGRADA ZA INOVATIVNE NASTAVNIKE/CE 2019.

empatije. Učenici koji su realizovali radionice i prezentacije za svoje drugare, oslobađali su se i sami treme i straha od javnog nastupa, što je svakako uticalo i na njihovo samopouzdanje i razvoj kritičkog mišljenja, slobodu iznošenja svog mišljenja. Poslije časova bi ostajali i razgovarali o ličnim utiscima, a na određene sugestije prihvatljivo reagovali, što je u narednim susretima bilo i uočeno.

U određenim anketama koje su učenici popunjavali na nivou škole, a koje su se odnosile na zadovoljstvo učenika časovima odjeljenjske zajednice, učenici su isticali pojedine teme koje su se obrađivale od strane vršnjačkih edukatora sekcije „Mali savjetnici“. (MarijanaObrenović_prilog16) Početkom nove školske godine, učenici koji su 6.razred, tj.koji su prešli u predmetnu nastavu, navodili su da im je u adaptaciji na novi ciklus školovanja, dosta pomogla vršnjačka edukacija krajem 5.razreda, gdje su ih stariji drugari, kao i nastavnici predmetne nastave, upoznali sa onim što ih očekuje u predmetnoj nastavi.

Broj učenika koji je bio uključen u rad sekcije je 52 učenika predmetne nastave, s tim što su učenici bili podijeljeni u grupama zavisno od odjeljenja, osmišljavali su i realizovali različite teme.

Dodatni komentari i sugestije drugim nastavnicima koji bi željeli implementirati vašu ideju

Sugestije ostalim kolegama, koje bih istakle, potiču od mojih pedagoških uvjerenja, a to je da se trude da ispoštuju ideje učenika, želje, njihova interesovanja, koordinirati radom, ne prepuštati ništa slučaju, već diskretno pratiti i sugerisati, te da budu uvijek na raspolaganju za savjet, pomoć, sugestiju. U radu se, svakao, osloniti na pouzdane kolege (direktore, nastavnike, pedagoge, odjeljenjske starješine...). Osluškivati gdje se pojedine teme u radu sa učenicima mogu primijeniti, precizno i jasno planirati i dijeliti uloge prema afinitetima i sposobnostima učenika. Poželjno je i medijski propratiti i prezentovati svoj rad i svoja uvjerenja kako bi se izvršio uticaj i na zajednicu i na taj način bi se uticalo na rušenje predrasuda. Uz sve navedeno, uživati u radu i saradnji sa djecom, naučiti nešto i od njih, dati im na važnosti učešća i odlučivanja u školskom životu, pa čak to bile i teme za časove odjeljenjske zajednice.

PRILOZI

Molimo vas da vaši prilozi sadrže samo neophodne materijale koji su potrebni kako bi ilustrovali vašu praksu ili kako bi omogućili drugim nastavnicima da je primjene. Maksimalan broj fotografija koje šaljete u prilogima je 20, a broj videozapisa je 2.

Vaše priloge dostavite zajedno sa prijavom na mail adresu nedim@coi-stepbystep.ba

Molimo vas da priloge imenujete tako da postoji jasna poveznica sa praksom koju aplicirate:

Vaše ime_broj priloga (NedimKrajišnik_prilog01)

NAGRADA ZA
INOVATIVNE
NASTAVNIKE